

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer drs. S.A. Blok
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 9 juni 2021

betreft Vragen aan de regering naar aanleiding van voorstel COM(2020)825

ons kenmerk 169227.01U

Geachte heer Blok,

De leden van de vaste commissies voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad en voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben met belangstelling kennisgenomen van het op 15 december 2020 gepubliceerde voorstel COM(2020)825 voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG¹. De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben naar aanleiding van dit voorstel en het aanverwante voorstel COM(2020)842 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector (wet digitale markten) besloten enkele vragen te stellen aan de Europese Commissie.

Naast de vragen aan de Europese Commissie wensen de leden van de Eerste Kamerfractie van GroenLinks - in vervolg op de vragen van de leden van de Tweede Kamerfractie van GroenLinks over dit onderwerp aan de regering en mede naar aanleiding van het ontvangen BNC-fiche behorend bij COM(2020)825² - de volgende aanvullende vragen aan de regering voor te leggen ten aanzien van voorstel COM(2020)825.

Op grond van artikel 5 van de verordening moeten hostingdiensten prompt handelen wanneer zij kennis hebben genomen van illegale inhoud en overgaan tot het verwijderen of het ontoegankelijk maken. De leden van de fractie van GroenLinks constateren dat er geen verplichtingen zijn opgenomen voor de betrokken online dienstverleners om illegale inhoud proactief op te sporen (bijvoorbeeld door middel van *upload filters*) of om ervoor te zorgen dat verwijderde informatie niet opnieuw wordt geplaatst (*staydown filters*). Dergelijke maatregelen zijn wel opgenomen in de Richtlijn inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt³, het voorstel voor een verordening ter voorkoming van de verspreiding van terroristische online-inhoud⁴ en de aanbeveling over

¹ Dossier E210013 op <https://www.eerstekamer.nl/eu/>.

² *Kamerstukken II*, 2020-2021, 22112, nr. 3050.

³ Richtlijn (EU) 2019/790.

⁴ COM(2018)640 final.

datum 9 juni 2021
ons kenmerk 169227.01U
blad 2

maatregelen om illegale online-inhoud effectief te bestrijden⁵. De leden van de fractie van GroenLinks hebben de Europese Commissie gevraagd naar de reden dat er in het onderhavige voorstel niet dergelijke verplichtingen zijn opgenomen. Graag ontvangen deze leden een appreciatie van de regering op dit punt.

Artikel 14 van de verordening verplicht hostingdiensten de mogelijkheid te bieden aan gebruikers en derden om illegale inhoud op de hostingdiensten aan te kaarten. Dit artikel biedt niet nadrukkelijk de mogelijkheid om informatie strijdig met de algemene voorwaarden te melden. De leden van de fractie van GroenLinks hebben aan de Europese Commissie gevraagd waarom hier niet voor is gekozen. Deze leden vragen aan de regering wat zij ervan vindt dat de Europese Commissie hier niet voor heeft gekozen.

In de strijd tegen desinformatie bestaat het risico dat de vrijheid van meningsuiting wordt aangetast door private bedrijven die uit voorzorg meer weghalen dan noodzakelijk vanuit het oogpunt van bestrijding van desinformatie. De leden van de fractie van GroenLinks hebben aan de Europese Commissie gevraagd hoe zij dit probeert te voorkomen zonder artikel 6 van de verordening te verzwakken. Ook hebben deze leden aan de Europese Commissie gevraagd of zij het opportuun acht om na te denken over een financieringsverplichting voor deze bedrijven om een meer onafhankelijk toetsings- en mogelijk uitvoeringsorgaan te bekostigen dat de keuzes van private bedrijven inzake bestrijding van desinformatie toetst, of zelf mogelijk overneemt. Met betrekking tot het *notice & action* mechanisme hebben de leden van de GroenLinks-fractie aan de Europese Commissie gevraagd wie nu uiteindelijk bepaalt of inhoud desinformatie is of niet. Aan de Europese Commissie hebben deze leden verder gevraagd om een reflectie geven hoe kan worden voorkomen dat private bedrijven scheidsrechter worden in de grenzen van het publieke debat. En welke risico's de Europese Commissie ziet voor de vrijheid van meningsuiting en hoe die in de hoogtechnologische decennia die nog gaan volgen beter kunnen worden gestut. De leden van de fractie van GroenLinks hebben de Europese Commissie ten slotte gevraagd welke gedachten en plannen hierover tot nu toe bij haar in de maak zijn.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen de regering ook te antwoorden op bovenstaande vragen aan de Europese Commissie.

Gelet op de striktere maatregelen inzake *Very Large Online Platforms* (VLOP's) hebben de leden van de fractie van GroenLinks aan de Europese Commissie de volgende vragen gesteld:

1. *Is de Europese Commissie het ermee eens dat VLOP's een steeds essentiëlere rol spelen in het functioneren van de samenleving?*
2. *Is het voor de Europese Commissie denkbaar dat vanuit het belang van de Europese burger gedeeltelijke of gehele nationalisering wenselijk is, waarbij nationalisering in dit geval dient te worden opgevat als europeanisering (op Europees niveau en niet op het niveau van een lidstaat tot eigendom maken)? Zijn er beginnende gedachten hierover binnen de Europese Commissie? De leden van de fractie van GroenLinks willen benadrukken dat deze denkoefening binnen de bestaande kaders van ons huidige kapitalistische systeem kan plaatsvinden,*

⁵ Aanbeveling (EU) 2018/334.

datum 9 juni 2021
ons kenmerk 169227.01U
blad 3

waarbij data en ICT als water en de leidingen gezien moet worden. Zou de Europese Commissie voorgaande vraag ook kunnen beantwoorden in het licht van een gedeeltelijke nationalisering/europeanisering, waardoor het feitelijk semipublieke organisaties zouden kunnen worden? Deze leden hechten eraan om te onderstrepen dat zij niet perse een voorstander zijn hiervan, maar de gedachtenoefening hiernaar wel een relevante vinden in het huidige veranderende tijdsgewricht.

- 3. Waarom heeft de Europese Commissie gekozen om de VLOP's zelfevaluaties te laten doen naar systeemrisico's? Is de Europese Commissie het met de leden van de fractie van GroenLinks eens dat dit vanuit de VLOP's nooit objectief beoordeeld kan worden omdat niet voorname-lijk vanuit het publieke belang kan worden gedacht? Wil de Europese Commissie toe-zeggen dat zij dit alsnog zal veranderen en hier een ander, mogelijk nieuw onafhankelijk op te richten orgaan, voor inzet? Deze leden onderschrijven het voorstel, maar vinden dit een onbegrijpelijk punt en verwachten aanscherping van de artikelen 26 en 27 van de verorde-ning.*

De leden van de fractie van GroenLinks zijn benieuwd naar de appreciatie van de regering op de bo-venstaande vragen die deze leden aan de Europese Commissie hebben gesteld en zij zouden graag een inkijk krijgen inzake de inzet van Nederland op deze punten.

Het *opt-in* en *opt-out* systeem waar artikel 29 van de verordening op voorsorteert, stelt deze leden niet gerust. Een meer fundamentele bescherming van adequate informatie is in de ogen van de le-den van de GroenLinks-fractie van groot belang en daarin voorziet artikel 29 van de verordening te weinig. De fractieleden van GroenLinks hebben aan de Europese Commissie de volgende vragen ge-steld/opmerkingen gemaakt:

- 1. Is de Europese Commissie bereid om dit punt verder aan te scherpen zodat gebruikers van online diensten minder gemanipuleerd kunnen worden door de getoonde content?*
- 2. De leden van de GroenLinks-fractie zouden graag een meer expliciet verbod zien op 'micro-targeting' van online inhoud, gebaseerd op het 'tracken' van het online gedrag van een indi-vidu op het hele internet.*
- 3. Zou de Europese Commissie de leden op de voorgaande punten tegemoet willen komen in het belang van een kwalitatieve informatievoorziening van burgers?*
- 4. Is de Europese Commissie het eens met de leden van de fractie van GroenLinks dat dit raakt aan de meest fundamentele pijlers van onze democratie en onze Unie?*
- 5. Zou de Europese Commissie in haar antwoord de nipte overwinning voor de Brexiteers en de combinatie van desinformatie en micro-targeting willen meenemen in de gevraagde reflec-tie?*

Graag vernemen de fractieleden van GroenLinks wat de inzet van de Nederlandse regering is op deze punten.

Aan de Europese Commissie hebben de leden van de fractie van GroenLinks gevraagd of zij het met deze leden eens is dat wanneer een gebruiker duidelijkheid wil hebben waarom deze bepaalde infor-matie/een advertentie te zien krijgt, dit mogelijk moet zijn. En of de Europese Commissie het met de leden van de fractie van GroenLinks eens is dat dit laagdrempelig moet gebeuren. Ook hebben de

datum 9 juni 2021
ons kenmerk 169227.01U
blad 4

leden de Europese Commissie gevraagd of zij bereid is om op deze punten nog een keer kritisch naar de artikelen 24 en 30 van de verordening te kijken. En of de Europese Commissie uiteen zou kunnen zetten waarom er niet voor is gekozen om een Europese toezichthouder in te stellen. Aan de Europese Commissie hebben de leden van de fractie van GroenLinks voorts gevraagd of deze optie op tafel heeft gelegen en of de Europese Commissie bereid is om dit punt te heroverwegen. Indien dit niet het geval is, hebben de fractieleden van GroenLinks gevraagd hoe de Europese Commissie verwacht dat een toezichthouder in een kleine lidstaat tegenwicht kan bieden tegen een bedrijf dat meer omzet heeft dat het bruto binnenlands product in die lidstaat. Ook is gevraagd door deze leden hoe de Europese Commissie aankijkt tegen financiering van toezichthoudende taken door de VLOP's.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen aan de regering wat haar inzet is op deze punten.

Artikel 18 van de verordening regelt het klagen bij een buitengerechtelijke geschillencommissie. Deze procedure is anders dan de klachtenprocedure niet kosteloos. De geschillencommissie mag een kostendekkende vergoeding vragen. De leden van de fractie van GroenLinks vragen de regering uit-een te zetten wat als een redelijke vergoeding aangemerkt wordt en wat deze vergoeding betekent als het gaat om de toegang tot deze geschillencommissie voor iedereen, ook mensen met een kleine beurs. De coördinator voor digitale diensten zal zorgdragen voor certificering van de geschillencommissies. Is de regering voornemens zelf een geschillencommissie in te stellen, zoals het voorstel thans toestaat?

Het voorstel laat toe dat er verschillende geschillencommissies worden gecertificeerd. Wat betekent dat voor de rechtszekerheid als er verschillende lijnen in jurisprudentie ontstaan? Ontstaat er dan een risico op 'geschilcommissie shoppen'? Graag ontvangen deze leden een reflectie vanuit de regering op dit punt.

Het voorstel maakt het niet mogelijk om klachten in te dienen over het niet aanbevelen van informatie van een klager aan andere gebruikers. Evenmin kan worden geklaagd over het niet opnemen van informatie in zoekresultaten. Aan de Europese Commissie hebben de fractieleden van GroenLinks de volgende vragen gesteld:

- 1. Waarom heeft de Europese Commissie er niet voor gekozen dit eveneens onder het bereik van artikel 17 van de verordening te brengen? Immers, zichtbaarheid van informatie kan zo beïnvloed worden, zonder dat die informatie wordt verwijderd of ontoegankelijk gemaakt. Beperking van zichtbaarheid hoeft op grond van artikel 15 van de verordening niet uitdrukkelijk aan de gebruiker te worden medegedeeld;*
- 2. Waarom heeft de Europese Commissie er niet voor gekozen van het platform een toelichting te vereisten bij iedere vorm van ingrijpen, waaronder ingrijpen ten aanzien van zichtbaarheid van informatie?*

Graag ontvangen de leden van de GroenLinks-fractie ook een appreciatie van de regering op bovenstaande punten.

datum 9 juni 2021
ons kenmerk 169227.01U
blad 5

De leden van de vaste commissies voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad en Justitie en Veiligheid zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag **binnen vier weken na dagtekening van deze brief.**

Hoogachtend,

M.H.M. Faber - van de Klashorst
Voorzitter van de vaste commissie
voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad

M.M. de Boer
Voorzitter van de vaste commissie
voor Justitie en Veiligheid